

ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI

București, Str. Nicolae Tonitza nr. 8A, Sector 3, Tel/Fax: 312 45 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

LEGEA NR. 52/2003 **PRIVIND TRANSPARENTA DECIZIONALĂ** **ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ¹**

Această lege face parte, împreună cu Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, dintr-un sistem legislativ menit să consolideze societatea democratică, a cărei trăsătură caracteristică este dezbateră liberă de către comunitate a tuturor chestiunilor de interes public.

Participarea eficientă la dezbateră presupune o bună informare a publicului asupra chestiunilor aflate la ordinea zilei și asupra mecanismului prin care se poate implica.

Prin funcționarea împreună a Legii nr. 52/2003 și a Legii nr. 544/2001 se poate realiza o schimbare majoră de mentalitate în societate, prin redefinirea relației dintre cetățean, ca plătitor de taxe și impozite, și autoritatea publică, în calitate de gestionară și utilizatoare a banului public. Schimbarea se va produce și la nivelul autorităților și la nivelul cetățeanului: autoritățile urmează să treacă – proces dificil – de la opacitate la transparență, iar cetățeanul de la neimplicare la participare efectivă la treburile comunității.

Legea nr. 52/2003 urmărește realizarea deschiderii și transparenței în activitatea administrativă și, prin aceasta, sporirea gradului de responsabilitate a administrației publice față de cetățean, prin 2 căi:

- atragerea cetățenilor în procesul de **luare a deciziilor administrative**
- implicarea cetățenilor în procesul de **elaborare a actelor normative**, începând din chiar faza incipientă a acestui proces, respectiv, odată cu **redactarea proiectelor** de acte normative.

Precizăm că, astfel cum rezultă și din titlul legii, acest act normativ are ca obiect realizarea deschiderii și **transparenței în activitatea administrativă**, în administrația publică; deci, ea nu se aplică în activitatea legislativă (Parlamentul) sau judecătorească (instanțele de judecată).

Legea atenționează încă de la debut (art. 1) că stabilește **regulile procedurale minimale** pentru asigurarea transparenței decizionale în administrația publică. Acesta înseamnă ca orice autoritate a administrației publice are deplină libertate de a stabili reguli proprii, mai largi, mai generoase decât cele prevăzute în lege, în materia transparenței decizionale pentru a asigura creșterea deschiderii către cetățeni și stimularea într-un grad mai înalt a participării acestora în procesul de luare a deciziilor administrative și în cel de elaborare a actelor normative. De asemenea, regulile procedurale prevăzute de Legea nr. 52/2003 pot fi preluate, ca **bune practici**, și de alte autorități/instituții publice dintre cele ce nu intră expres sub incidența acesteia.

Autoritățile/instituțiile publice care au obligația aplicării Legii nr. 52/2003.

Din coroborarea art. 1 și art. 4 din lege rezultă că intra sub incidența acesteia atât **autorități ale administrației publice**, centrale sau locale, alese sau numite, cât și **instituții publice** care utilizează resurse financiare publice, după cum urmează:

I. Autoritățile administrației publice centrale:

¹ Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 70 din 3 februarie 2003. Până în prezent nu a suferit vreo modificare.

1. Ministerele²
2. Alte organe centrale ale administrației publice³ din subordinea:
 - Guvernului⁴ sau a
 - Ministerelor⁵
3. Serviciile publice descentralizate (în prezent, deconcentrate) ale ministerelor și celorlalte organe centrale de specialitate⁶

² **Ministerele** sunt definite în dreptul administrativ ca organe de specialitate ale administrației publice centrale (sunt constituite dintr-o sumă de servicii publice administrative create într-o ramură sau într-un domeniu de activitate); sunt organe **centrale** deoarece competența lor teritorială este la nivelul întregii țări; sunt organe **de specialitate** deoarece competența lor materială este redusă la ramura/subramura/domeniul pentru care au fost înființate și care a determinat înființarea lor.

³ Sunt, de fapt, niște “**mini-ministere**”; ca și ministerele, sunt tot organe de specialitate ale administrației publice centrale, sunt create tot la nivel de ramură sau domeniu de servicii publice administrative, doar că s-a apreciat că pentru conducerea centrală a acelei ramuri sau aceluși domeniu nu este necesar să se organizeze un minister.

⁴ Din această categorie fac parte unele: **secretariate** (exemplu: Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluționarilor din Decembrie 1989); **administrații** (exemplu: Administrația Națională a Rezervelor de Stat); **agenții** (exemplu: Agenția Națională pentru Resurse Minerale; Agenția Nucleară; Agenția Română pentru Investiții Străine; Agenția Națională pentru Sport; Agenția pentru Strategii Guvernamentale; Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie; Agenția Națională Anti-Doping; Agenția de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială); **autorități** (exemplu: Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului); **autorități naționale** (exemplu: Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor; Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție; Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap; Autoritatea Națională pentru Tineret; Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice; Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor; Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații și Tehnologie Informației; Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei; Autoritatea Națională pentru Resurse Minerale); **comisii** (exemplu: Comisia Națională de Prognoză; Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare); **direcții** (exemplu: Direcția Generală a Vămirilor); **institute** (exemplu: Institutul Național de Statistică; Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului); **inspectorate** (exemplu: Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologie Informației; Inspectoratul de Stat în Construcții); **oficii** (exemplu: Oficiul Român pentru Drepturile de Autor; Oficiul Central de Stat pentru Probleme Speciale; Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat; Oficiului Român pentru Adopții; Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor; Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci).

⁵ De regulă, fiecare minister are în subordine organe centrale de specialitate. Astfel: MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE are în subordine: Agenția Națională de Control al Exporturilor, Comisia Fulbright; MINISTERUL ECONOMIEI ȘI FINANTELOR - Agenția Națională de Administrare Fiscală, Centrul Român pentru Promovarea Comerțului, Agenția Română pentru Conservarea Energiei; MINISTERUL JUSTIȚIEI - Administrația Națională a Penitenciarelor, Oficiul Național al Registrului Comerțului; MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE - Oficiul Național pentru Cultul Eroilor; MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR - Institutul de Memorie Culturală, Biblioteca Națională; MINISTERUL COMUNICAȚIILOR ȘI TEHNOLOGIEI INFORMAȚIEI - Institutul Național de Studii și Cercetări pentru Comunicații, Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologie Informației, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Informatică - ICI București; MINISTERUL INTERNELOR ȘI REFORMEI ADMINISTRATIVE - Agenția Națională a Funcționarilor Publici, Institutul Național de Administrație, Inspectoratul General al Poliției Române; MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE - Agenția Domeniilor Statului, Institutul de Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie, Institutul de Bioresurse Alimentare, Agenția Națională pentru Ameliorare și Reproducție în Zootehnie, Agenția SAPARD, Agenția Națională de Consultanță Agricolă, Inspecția Națională pentru Calitatea Semintelor, Oficiul Național al Denumirilor de Origine pentru Vinuri și alte Produse Vitivinicole; MINISTERUL TRANSPORTURILOR - Autoritatea Navală Română, Agenția Națională pentru Locuințe, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Turism, Centrul Național pentru Reducerea Riscului Seismic, Autoritatea Feroviară Română, Autoritatea Rutieră Română; MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI - Agenția Spațială Română, Oficiul Național al Burselor de Studii în Străinătate; MINISTERUL MEDIULUI ȘI DEZVOLTĂRII DURABILE - Garda Națională de Mediu, Agenția Națională pentru Protecția Mediului.

Precizăm că **structura și denumirea ministerelor și a organelor centrale de specialitate, precum și conținutul raporturilor de subordonare, se află într-o continuă schimbare**, a cărei evidență este greu de ținut chiar și de către Guvern (de exemplu, pe site-ul Guvernului, neactualizat în același ritm cu eferescența modificărilor operate în structura administrației, coexistă fostul Minister al Administrației și Internelor cu actualul Minister al Internelor și Reformei Administrative; este încă prezent un minister desființat între timp, respectiv Ministerul Integrării Europene). De aceea, exemplele pe care le-am prezentat au, mai mult, un caracter orientativ.

⁶ După revizuirea Constituției, din 2003, în art. 120 alin. 1 a fost introdus principiul “**deconcentrării serviciilor publice.**”

În studiile de drept administrativ s-a precizat că există deosebiri între “*descentralizare*” și “*deconcentrare*”.

Descentralizarea presupune ca autoritățile locale (cei aleși de către corpul electoral) nu mai sunt subordonate ierarhic celor centrale și doar lor le revine sarcina rezolvării problemelor locale; actele lor, chiar și cele nelegale, nu mai pot fi anulate de autoritățile centrale, ci doar de către instanța de judecată (putere dintr-o altă sferă decât cea administrativă). Aceasta presupune persoanlitate juridică și un patrimoniu propriu al unităților administrativ-teritoriale, distinct de cel al statului. Principiile, regulile și cadrul instituțional privind descentralizarea sunt reglementate prin Legea nr. 195/2006, legea-cadru a descentralizării.

4. Autoritățile administrative autonome⁷

II. Autoritățile administrației publice locale:

1. Consiliile județene⁸ (inclusiv și președinții acestora)
2. Consiliile locale⁹
3. Primării¹⁰
4. Serviciile și instituțiile publice de interes local sau județean¹¹

Deconcentrarea nu are în vedere autoritățile locale alese, ci serviciile publice ale ministerelor și celorlalte organe centrale de specialitate ale administrației (mini-ministere). Deconcentrarea este o “slabă” și incompletă descentralizare; poate fi asemănată și cu o centralizare atenuată, “diluată”. În cazul deconcentrării autoritatea administrativă locală (serviciul public deconcentrat) nu este aleasă pe plan local, ci numită “de la centru” și face parte integrantă din sistemul ierarhic central. Ea va lua decizii pentru rezolvarea problemelor locale fără a mai consulta în prealabil centrul (aceasta este apropierea de descentralizare), însă aceste decizii sale sunt supuse controlului ierarhic și vor putea fi anulate de autoritatea centrală. Organizatoric, serviciile deconcentrate sunt încorporate în structura ministerelor, dar își desfășoară activitatea și rezolvă probleme nu la centru, ci într-o unitate administrativ-teritorială, adică deconcentrat.

În linii mari, aceste servicii deconcentrate se regăsesc la nivelul județelor, sub forma **direcțiilor județene, inspectoratelor județene, oficiilor județene**. Spre exemplu, Direcțiile generale ale finanțelor publice din județe și municipiul București sunt servicii publice deconcentrate ale Ministerului Economiei și Finanțelor; Inspectoratele școlare județene și din municipiul București sunt servicii publice deconcentrate ale Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului; Inspectoratele teritoriale de muncă județene și din municipiul București sunt servicii publice deconcentrate ale Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse; Direcțiile de sănătate publică județene și din municipiul București sunt servicii publice deconcentrate ale Ministerului Sănătății Publice; Direcțiile generale pentru agricultură județene și din municipiul București sunt servicii publice deconcentrate ale Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale; Direcțiile județene de statistică și Direcția generală de statistică a municipiului București sunt servicii publice deconcentrate ale Institutului Național de Statistică (un “mini-minister” aflat în subordinea Guvernului); Oficiile pentru protecția consumatorului județene și din municipiul București sunt servicii publice deconcentrate ale Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor (alt “mini-minister” aflat în subordinea Guvernului).

⁷ **Autoritățile administrative autonome** sunt tot organe centrale de specialitate ale administrației publice, prevăzute în art. 116 alin. 2 din Constituție. Ele funcționează independent (autonom) și nu se subordonează unor organe administrative ierarhic superioare; de regulă, prezintă rapoarte de activitate unor organe din afara sistemului administrativ (de exemplu, Parlamentului).

În general, sunt organe de stat greu de încadrat în vreo categorie anume; dar, întrucât, prin atribuțiile lor nu pot fi încadrate nici în categoria organelor legislative și nici în aceea a instanțelor judecătorești, trebuie să fie încadrate, cu tot specificul lor, în categoria organelor executive/administrative, deoarece întreaga lor activitate se desfășoară pe baza legii și în vederea executării legii.

Din această categorie fac parte: **Banca Națională a României** (emite și reglementări cu caracter normativ), **Consiliul Concurenței** (emite regulamente și instrucțiuni; este înființat prin Legea nr. 21/1996, legea concurenței), **Consiliul Național al Audiovizualului**, **Serviciul Român de Informații (SRI)**, **Serviciul de Informații Externe (SIE)**, **Avocatul Poporului**, **Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS)**, **Comisia Națională a Valorilor Mobiliare**, **Consiliul Economic și Social**, **Curtea Constituțională**, **Curtea de Conturi**, **Consiliul Suprem de Apărare a Țării (CSAT)**.

⁸ Sunt reglementate prin Legea nr. 215/2001, legea administrației publice locale. Coordonează activitatea consiliilor locale comunale, orașenești și municipale, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean. În exercitarea atribuțiilor, adoptă hotărâri, care pot avea caracter normativ sau individual (de exemplu, pentru înființarea unui serviciu public subordonat). Alege dintre membrii săi un președinte, care reprezintă consiliul județean în raporturile cu terții. Președintele consiliului județean poate emite, la rândul său, dispoziții cu caracter normativ sau individual. Hotărârile cu caracter normativ ale consiliului sau ale președintelui devin obligatorii și produc efecte de la data aducerii lor la cunoștința publică.

Potrivit art. 8 alin. 1 din Ordonanța nr. 75/2003 privind organizarea și funcționarea serviciilor publice de editare a monitoarelor oficiale ale unităților administrativ-teritoriale, aprobată cu modificări prin Legea nr. 534/2003, consiliile județene și locale vor stabili, printr-o hotărâre, procedura și modalitățile de aducere la cunoștința publică a hotărârilor și dispozițiilor cu caracter normativ. Ca principiu, în art. 5 alin. 1 din Ordonanța nr. 75/2001 se menționează că actele cu caracter normativ ale autorităților publice locale, inclusiv ale serviciilor publice deconcentrate, se publică în monitorul oficial al județului și al municipiului București.

⁹ Sunt reglementate prin Legea nr. 215/2001, legea administrației publice locale. Se înființează la nivelul comunei, orașului, municipiului. Adoptă hotărâri, cu caracter normativ sau individual. Alege dintre membrii săi un președinte de ședință, pe o perioadă de cel mult 3 luni, care va conduce ședințele consiliului local și va semna hotărârile adoptate de consiliu. Președintele de ședință nu poate emite dispoziții. Hotărârile cu caracter normativ ale consiliului devin obligatorii și produc efecte de la data aducerii lor la cunoștința publică. Și în acest caz sunt valabile precizările făcute mai sus, cu privire la aplicarea Ordonanței nr. 75/2003.

¹⁰ Autorități administrative locale alese, la nivel de comună, oraș, municipiu, reglementate prin Legea nr. 215/2001, legea administrației publice locale. Primarul poate emite dispoziții cu caracter normativ sau individual. Cele normative devin executorii numai după ce sunt aduse la cunoștința publică; și în acest caz, trebuie respectate condițiile de publicitate prevăzute de Ordonanța nr. 75/2003.

¹¹ Sunt reglementate tot prin Legea nr. 215/2001, legea administrației publice locale. Sunt înființate de consiliile locale (comunale, orașenești, municipale) sau județene în principalele domenii de activitate, potrivit specificului și nevoilor locale. Exemplu: serviciul de

Se observă că din enumerarea limitativă de la art. 4 din lege lipsesc: **Guvernul** (organ central al administrației publice, potrivit art. 111 alin. 1 din Constituție) și **prefectul** (organ al administrației publice locale, reprezentând Guvernul în teritoriu; potrivit art. 32-33 din Legea nr. 340/2004 privind instituția prefectului, poate emite și ordine cu caracter normativ). Consecința este că legea nu li se aplica și acestora; dar, nimic nu îi împiedică pe cei “excluși” să preia, ca bune practici, regulile de procedură prevăzute de Legea nr. 52/2003.

Domeniul de aplicare a Legii nr. 52/2003

-procesul de **luare a deciziilor administrative** de către autoritățile administrative cărora li se aplică Legea nr. 52/2003 (definit, în art. 3 lit. b din lege, ca proces deliberativ desfășurat de autoritățile publice)

-procesul de **elaborare a actelor normative** de către autoritățile administrative cărora li se aplică Legea nr. 52/2003 (definit, în art. 3 lit. c din lege, ca proces de redactare a unui **proiect** de act normativ). Este vorba doar despre elaborarea actelor administrative normative, nu și a celor cu caracter individual. Actele **normative** sunt cele care au aplicabilitate generală, produc efecte “pentru toți”, deci cu caracter general și impersonal (art. 3 lit. a din lege).

Excepțiile de la aplicarea Legii nr. 52/2003

1-Elaborarea actelor administrative **individuale**

2-Procesele de elaborare a actelor normative și ședințele în care sunt prezentate:

- **informații clasificate** privind apărarea națională, siguranța națională și ordinea publică, interesele strategice economice și politice ale țării, precum și deliberările autorităților

- informații a căror publicitate aduce atingere principiului **concurenței loiale** și care privesc valorile, termenele de realizare și datele tehnico-economice ale activităților comerciale sau financiare (o excepție similară există și în cadrul Legii nr. 544/2001, motiv pentru care sunt valabile dezvoltările făcute cu ocazia comentariilor la acea lege).

- informații cu privire la **datele personale** (o excepție similară există și în cadrul Legii nr. 544/2001, motiv pentru care sunt valabile dezvoltările făcute cu ocazia comentariilor la acea lege).

3-În situații excepționale, care impun adoptarea de soluții imediate, în vederea evitării unei grave atingeri aduse interesului public, actele normative se supun adoptării în **procedura de urgență**, ceea ce exclude procedura de punere în dezbatere publică (art. 6 alin. 9 din lege)¹².

Participarea la elaborarea actelor normative

stare civilă, de salubritate, de transport public local; instituții publice de interes local: social-culturale (bibliotecă, azil, casa de cultură/club), sanitare (dispensar); serviciile publice comunitare pentru cadastru și agricultură (reglementate prin Ordonanța nr. 13/2001, aprobată cu modificări prin Legea nr. 39/2002); serviciile publice comunitare pentru evidența persoanelor constituite la nivel de comune, orașe, municipii în cadrul aparatului propriu al consiliilor locale (reglementate prin Ordonanța nr. 84/2001, aprobată cu modificări prin Legea nr. 372/2002); serviciile publice comunitare pentru situații de urgență (reglementate prin Ordonanța nr. 88/2001, aprobată cu modificări prin Legea nr. 363/2002).

¹² În practică, instanțele au considerat că alinierea legislației interne la cea comunitară constituie o situație excepțională care justifică elaborarea actelor normative fără respectarea legii transparenței; soluție discutabilă, întrucât standardele europene impun ca adoptarea actelor normative să se facă în condițiile respectării legii transparenței.

Au dreptul să participe atât cetățenii (individual), cât și formele asociative = asociațiile legal constituite (orice organizație civică, sindicală, patronală sau orice grup asociativ de reprezentare civică – art. 3 lit. f din lege).

Pentru elaborarea fiecărui act normativ, autoritatea administrativă trebuie să publice un **anunț**, cu cel puțin 30 zile înainte de analiza/avizarea/adoptarea sa de către acea autoritate.

Anunțul se publică, **simultan**:

-pe site-ul propriu

-prin afișare la sediu, dar într-un spațiu accesibil publicului

De asemenea, se transmite către mass-media.

La cererea scrisă a persoanelor interesate, proiectul de act normativ se va transmite și acestora.

Anunțul trebuie să **cuprindă**:

-nota de fundamentare/expunerea de motive/referatul de aprobare (în funcție de gradul actului normativ: proiect de lege, de hotărâre de Guvern, de ordin, de regulament, de instrucțiuni, norme etc)

-textul complet al proiectului de act normativ (deci și al eventualelor anexe, întrucât acestea fac parte integrantă din acel act)

-termenul limită, locul și modalitatea de trimitere în scris de propuneri, sugestii, opinii. La stabilirea termenului limită se va avea în vedere necesitatea existenței unei perioade de **cel puțin 10 zile** de la publicarea anunțului pentru a primi în scris propuneri, sugestii, opinii cu privire la actul normativ suspus dezbaterii publice (art. 6 alin. 4 din lege).

O asociație legal constituită (sau o altă autoritate publică) poate cere în scris organizarea unei **întâlniri** în care să se **dezbată public** proiectul de act normativ. Solicitarea scrisă pentru organizarea unei astfel de întâlniri **obligă** autoritatea publică să o organizeze, în raport de dispozițiile exprese ale art. 6 alin. 7 din lege. Întâlnirea trebuie să se desfășoare într-un termen de “10 zile de la publicarea datei și locului unde urmează să fie organizate” (art. 6 alin. 8 din lege). Redactarea nu este tocmai fericită, întrucât nu este clar de ce dată este publicată o dată de organizare a dezbaterii, ea nu are loc la acea dată, ci în termen de 10 zile de la acea dată.

Proiectul de act normativ nu se va transmite spre analiză și avizare autorității administrative decât după definirea sa pe baza observațiilor și propunerilor formulate în scris și/sau cu ocazia dezbaterii publice. Aceste observații și propuneri având caracter de recomandare, nu este obligatoriu ca proiectul de act normativ să le înglobeze, însă ele trebuie analizate de autoritatea administrativă înainte de definitivarea proiectului.

Participarea la procesul de luare a deciziilor

Și în acest caz, au dreptul să participe atât cetățenii (individual), cât și asociațiile legal constituite.

Legea prevede ca participarea la procesul de luare a deciziilor se realizează prin participarea la **ședințele publice** organizate de autoritățile publice (a nu se confunda cu *dezbaterile publice* ale unui proiect de act normativ; ședințele publice se organizează, din oficiu, de autoritățile publice; dezbaterile publice se organizează numai la cererea scrisă a unei asociații legal constituite sau a altei autorități publice).

Sedințele publice trebuie **anunțate** public cu cel puțin 3 zile înainte de data desfășurării. Anunțul trebuie să **cuprindă**:

-data și ora la care se va desfășura ședința publică

-locul în care se va desfășura ședința publică

-ordinea de zi a ședinței

Publicitatea anunțului se realizează în aceleași condiții ca și pentru anunțul privind dezbaterile proiectului unui act normativ.

Participantul la ședință poate lua cuvântul pentru a se exprima cu privire la problemele aflate pe ordinea de zi (i se dă cuvântul de către cel ce prezidează ședința; trebuie să respecte regulamentul de organizare și funcționare a autorității publice; dacă nu respectă regulamentul, va fi atenționat și, în cele din urmă, poate fi chiar evacuat din sală prin dispoziția președintelui de ședință – art. 15 din lege).

Punctele de vedere exprimate au valoare de recomandare, adoptarea deciziilor administrative fiind atributul exclusiv al autorității publice (art. 9 din lege).

Pentru fiecare ședință publică se va întocmi, *obligatoriu* (art. 11 alin. 1 din lege) o **minută** (un “rezumat” al ședinței) care trebuie să conțină (art. 3 lit. g, art. 10 din lege):

- rezumatul punctelor de vedere exprimate de participanți
- rezultatul dezbaterilor
- votul fiecărui membru (cu excepția cazului când s-a hotărât vot secret)

Fiecare **minută** trebuie **afișată la sediul** autorității publice și **publicată pe site-ul** propriu (art. 10 din lege). De asemenea, minuta va fi și **arhivată** de respectiva autoritate publică (art. 11 alin. 1 din lege)

Ședințele publice pot fi înregistrate, atunci când autoritatea publică apreciază ca necesar. Înregistrările **ședințelor** vor fi făcute publice, în condițiile Legii nr. 544/2001, cu excepția **dezbaterilor** publice privind proiectele de acte normative (prevedere expresă a art. 11 alin. 2 din lege)..

Raportul anual privind transparența decizională

Autoritățile publice care intra sub incidența legii 52/2003 sunt obligate sa întocmească și să facă public un raport anual privind transparența decizională, care **va cuprinde** cel puțin următoarele elemente:

- a) numărul total al recomandărilor primite;
- b) numărul total al recomandărilor incluse în proiectele de acte normative și în conținutul deciziilor luate;
- c) numărul participanților la ședințele publice;
- d) numărul dezbaterilor publice organizate pe marginea proiectelor de acte normative;
- e) situația cazurilor în care autoritatea publică a fost acționată în justiție pentru nerespectarea prevederilor prezentei legi;
- f) evaluarea proprie a parteneriatului cu cetățenii și asociațiile legal constituite ale acestora;
- g) numărul ședințelor care nu au fost publice și motivația restricționării accesului.

Raportul anual privind transparența decizională va fi **făcut public** pe site-ul propriu, prin afișare la sediul propriu într-un spațiu accesibil publicului sau prin prezentare în ședință publică.

Căi de atac

Sesizarea disciplinară

Funcționarul din cadrul autorității publice care, din motive contrare legii, nu permite accesul persoanelor la ședințele publice sau împiedică implicarea persoanelor interesate în procesul de elaborare a actelor normative de interes public, săvârșește o **abatere disciplinară**, care se sancționează potrivit Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici. Pentru declanșarea procedurii disciplinare, este necesar ca persoana lezată să adreseze conducătorului autorității publice din care face parte respectivul funcționar o sesizare în acest sens.

Plângerea în instanță

Dacă o persoană consideră că drepturile sale prevăzute în Legea nr. 52/2003 i-au fost vătămăte prin conduita autorității publice, ea poate face plângere la instanța de contencios administrativ (tribunalul – dacă plângerea este

îndreptată împotriva unei autorități publice locale; curtea de apel - dacă plângerea este îndreptată împotriva unei autorități publice centrale), în condițiile Legii nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ.

Petentul poate solicita dispunerea măsurilor necesare pentru repararea vătămării suferite, inclusiv obligarea autorității la plata daunelor morale și/sau materiale.

Înainte de a se adresa instanței de contencios administrativ, petentul trebuie să se adreseze cu o plângere prealabilă autorității publice respective, în termen de 30 zile de la data vătămării dreptului sau; plângerea prealabilă va trebui soluționată în 30 de zile de la data înregistrării.

Plângerea poate fi introdusă la instanță în termen de 6 luni calculat de la data primirii răspunsului la plângerea prealabilă sau de la data expirării termenului de 30 zile în care acea plângere prealabilă trebuia soluționată.

Potentul se poate adresa, la alegere, instanței de la domiciliul sau de la sediul autorității publice pârâte.

Plângerea este scutită de taxa de timbru și se judecă în procedura de urgență.

Hotărârea primei instanțe poate fi atacată cu recurs, în 15 zile de la comunicare; recursul se motivează în același termen și se depune la prima instanță, sub sancțiunea nulității; recursul este scutit de taxa de timbru și se judecă în procedură de urgență.

Observație

Era de preferat ca Legea nr. 52/2003 să conțină o dispoziție expresă care să prevadă sancțiunea nulității absolute pentru orice act normativ adoptat sau, după caz, orice decizie adoptată cu încălcarea prevederilor legii transparenței decizionale. O astfel de prevedere ar constitui o garanție deosebit de eficientă pentru respectarea întocmai a dispozițiilor Legii nr. 52/2003 de către autoritățile administrative.